

Motion till riksdagen

1988/89: So453

av Lars Werner m. fl. (vpk)

Bidrag för omstrukturering av den psykiatriska vården

Det gömda och glömda folket

Under den senaste 10-årsperioden har 10 000 vårdplatser avvecklats inom den slutna psykiatriska vården. Det nuvarande platsantalet uppgår till drygt 20 000 vårdplatser. 1962 fanns det 36 000. Vid mitten av 1990-talet har landstingen planerat att det ska finnas ca 12 000 platser kvar för sluten psykiatrisk vård.

De patienter som genom institutionsavvecklingen nu lämnar de gamla mentalsjukhusen har ofta mycket långa vårdtider bakom sig. För många handlar det om decennielånga vistelser.

Det är givet att många av dessa f. d. patienter får mycket svårt att klara av ett eget boende. De har under många år vårdats på institution där andra tagit över bestämmandet; där andra bestämt när man ska gå upp, vad man ska äta, när och om man får gå ut, hur mycket fickpengar man ska få ha, osv. Det gör att den vardag som vi andra klarar blir svår att hantera.

Resurserna för att stödja och hjälpa de f. d. patienterna från psykiatrin finns inte idag. Hemtjänsten dignar under stora bördor med allt fler vårdbehövande äldre och utvecklingsstörda, som också ska flytta ut från sina vårdhem och inackorderingshem.

Landstingens ansvar för de f. d. mentalpatienterna slutar oftast i och med utskrivningen. Detta trots att det gäller människor som lider av svåra vårdskador som bl. a. uppkommit under långa institutionsvistelser inom psykiatrin. Oftast hamnar dessa patienter mellan två "stolar", där ingen känner ett direkt ansvar för dem som grupp. Det finns en stor misär mitt ibland oss i folkhemmet. Ensamhet, övergivenhet och utanförskap. Det gömda och glömda folket.

Kanske bryts ensamheten av hemtjänstens besök några få timmar i veckan. Eller av ett besök vid den öppenvårdspsykiatriska mottagningen, för att få sprutan med depotneurleptika. För många handlar det om en enda lång väntan, utanför samhällsgemenskapen.

Ny statsbidragsmodell är nödvändig

De två huvudmännen, primärkommunerna och landstingen, träder inbördes om vems ansvaret är för dessa grupper. Eftersom man uppenbarligen har svårt att komma överens, med ovan beskrivna djupt tragiska följder som konsekvens, måste staten ta sitt ansvar för att lösa frågan. Ett sätt att klara detta är att använda sig av statsbidrag.

Vpk föreslår därför ett nytt, specialdestinerat, statsbidrag, som får disponeras av landstingen och Kommunförbundet gemensamt, så att de tillsammans kan planera för att ge f. d. psykiatripatienter möjlighet till ett värdigt liv, i gemenskap med andra och med stöd från samhället.

Konkreta förslag som vårdplatser för akut omhändertagande av vårdintygspatienter, gruppboende med dygnet-runt-bemannning, gemensam utbildning och rekrytering av personal, utvecklat samarbete, osv. är exempel på nödvändiga, omedelbara, åtgärder om den välmotiverade institutions-avvecklingen ska lyckas.

Mot. 1988/89
So453

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag om ett institutions-avvecklingsbidrag i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 23 januari 1989

Lars Werner (vpk)

Bertil Måbrink (vpk)

Lars-Ove Hagberg (vpk)

Margó Ingvardsson (vpk)

Gudrun Schyman (vpk)

Berith Eriksson (vpk)

Bo Hammar (vpk)

Hans Petersson (vpk)